

**TERMES DE REFÈRENCIA
AVALUACIÓ FINAL DEL PROJECTE**

**“SARP Frontera Sud: Sistema d’Alerta i Resposta Primerenca pels
drets de les persones migrants”**

Des de l’1 de febrer de 2022 al 31 de juliol de 2023

1. INTRODUCCIÓ

El projecte “SARP Frontera Sud: Sistema d’Alerta i Resposta Primerenca pels drets de les persones migrants” preveu la realització d’una avaluació final mixta-participativa, amb èmfasi en el procés d’articulació i execució entre les organitzacions implicades, així com en les estratègies emprades per a la consecució de resultats.

Aquesta avaluació s'emmarca en la normativa de seguiment i justificació de la subvenció atorgada per l’ACCD en la seva convocatòria de projectes de cooperació al desenvolupament - L1 de l’any 2021. En aquest sentit, és un requisit imprescindible realitzar una avaluació del projecte esmentat, subvencionat amb fons públics del govern de la Generalitat de Catalunya.

NOVACT i IRÍDIA preveuen la realització d’una avaluació mixta. Les avaluacions mixtes són ideals quan es vol que l’avaluació tingui un component important d’aprenentatge així com un instrument d’anàlisi participativa. L’equip d’avaluació inclourà figures internes de les organitzacions implementadores amb un lideratge extern.

2. DESCRIPCIÓ DEL PROJECTE I EL SEU CONTEXT

Antecedents i context

Des de l’any 2014, NOVACT i IRÍDIA han treballat activament per l’establiment de Sistemes d’Alerta i Resposta Primerenca (SARP), en diversos països. El projecte a avaluar sorgeix d’aquestes experiències, desenvolupant una xarxa de monitoratge de la violència institucional i generant alertes i respostes que estan a la base d’alguns dels casos de rendició de comptes davant de vulneracions de drets humans en context de frontera més reconeguts de Catalunya.

Les entitats executores compten amb una rellevant experiència en el camp de la defensa de drets civils i polítics i amb capacitat per treballar en contextos que exigeixen tant capacitat de treball en xarxa com coneixements per trobar fórmules de cooperació amb els responsables de la presa de decisions per avançar en la defensa i protecció dels col·lectius protagonistes i titulars de drets del projecte, garantint l’aplicació d’un enfocament de gènere i de justícia ambiental transversal a la implementació del projecte.

Igualment, el projecte creix sobre una experiència prèvia de 5 anys de treball en el context de Frontera Sud que es veu reforçada per eines d’innovació social digital, gràcies als acords assolits amb EyeWitness i la International Bar Association, així com la legitimitat i capacitat d’incidència social de l’Observatori del Sistema Penal i els Drets Humans (OSPDH) i entitats locals.

El procés d’integració de la Unió Europea ha convertit la Frontera Sud de l’Estat espanyol en un espai estratègic per al control de fronteres, essent l’única frontera amb una part terrestre entre el continent africà i la UE. Segons ACNUR, l’any 2020, 41.861 persones van arribar a territori europeu a través de Ceuta, Melilla, la costa andalusa i les Illes Canàries (10% dones, 80% homes, 10% nens i nenes). 2.170 persones van perdre la vida en l’intent. Només en els primers sis mesos de l’any 2021, ja són 2.087 les víctimes de les rutes migratòries d’accés a l’Estat espanyol, unes de les més mortíferes del món.

En els últims trenta anys, la Frontera Sud s’ha configurat com un espai d’excepcionalitat jurídica en el qual es vulneren els drets humans de les persones migrants. A les ciutats de Ceuta i Melilla, la costa d’Andalusia i les Illes Canàries, s’han consolidat pràctiques de control de fronteres que no compleixen ni la normativa estatal, ni europea, ni el dret internacional dels drets humans i del refugi. NOVACT i Irídia -actives en el monitoratge i anàlisi de vulneracions de drets humans de les persones migrants

des de l'any 2016- hem constatat vulneracions sistemàtiques al principi de no- devolució i l'accés a la protecció internacional (Convenció Ginebra 1951); als articles 3 i 13 de la Convenció Europea dels Drets Humans, que prohibeixen la tortura i el tracte degradant i garanteixen el dret al recurs efectiu contra qualsevol resolució jurídica respectivament; i al principi de l'interès superior de l'infant (Convenció dels Drets de l'Infant). Aquestes vulneracions de drets fonamentals afecten de manera especial a les dones i col·lectius en situació de vulnerabilitat com poden ser les víctimes de tràfic, les persones menors d'edat (especialment la infància no acompanyada) o la comunitat LGTBIQ+.

Episodis recents com les devolucions "en calent" massives dutes a terme per cossos policials i militars a la frontera entre Ceuta i el Marroc el passat mes de maig de 2021, les condicions de les detencions de dubtosa legalitat que han tingut lloc des de juliol de 2020 a les Illes Canàries, les devolucions de menors d'edat durant l'estiu 2021 a Ceuta o l'episodi de violència policial el 24 de juny 2022 a Melilla demostren que les vulneracions de drets humans als espais de la Frontera Sud són constants. Malgrat la visibilitat mediàtica que han tingut els episodis citats, l'incompliment de la normativa internacional vers la població migrant és estructural en aquests espais de no dret.

La situació de pandèmia per la COVID-19 ha legitimat els mecanismes repressius del control de fronteres i ha afavorit la improvisació de mesures de control, amb greus conseqüències en el respecte dels drets fonamentals de les persones i, en especial, de les dones i persones de la comunitat LGTBIQ+.

Des d'una perspectiva de gènere, també cal destacar la desprotecció a la qual es troben sotmeses les dones a la Frontera Sud atesa a la falta de garanties en el compliment dels protocols d'atenció a dones embarassades, lactants, víctimes de violències masclistes i de tràfic. Malgrat que la Llei d'Asil de 2009 reconeix el gènere i l'orientació sexual com a causa de persecució, a la pràctica hi ha greus llacunes en l'accés i el reconeixement del dret a la protecció internacional de dones víctimes de violència de gènere, de tràfic o d'explotació sexual a causa del gran nombre de devolucions que es fan sense assistència lletrada.

Finalment, en l'engranatge d'espais de no dret que conformen la Frontera Sud, destaquen els CIE, on s'han documentat múltiples vulneracions de drets humans, entre elles nombrosos casos de tortura i tracte degradant. En un dels pocs estudis en la matèria, World Link International (2012) va documentar les violències específiques a les quals es troben sotmeses les dones als CIE, considerant d'especial gravetat la situació de les dones trans.

Aquestes polítiques i pràctiques han trobat legitimitat en la normalització d'un discurs polític, mediàtic i social que conceptualitza la migració com una amenaça, del qual l'extrema dreta n'és altaveu. Una societat civil organitzada i una ciutadania crítica és clau per exigir el restabliment de la legalitat a la Frontera Sud i el respecte dels drets humans. Tanmateix, per a poder exercir tot el seu potencial de comunicació i incidència aquest teixit associatiu i ciutadà necessita tenir informació veraç sobre quina és la realitat al terreny, fet que suposa vèncer l'opacitat i falta de rendició de comptes que envolta les vulneracions que tenen lloc en aquest espai de no dret.

El projecte

El projecte "SARP Frontera Sud: Sistema d'Alerta i Resposta Primerenca pels drets de les persones migrants" ha estat dissenyat amb l'objectiu de contribuir al restabliment de la legalitat i el respecte dels drets humans a la Frontera Sud, augmentant les capacitats de la societat civil organitzada i la ciutadania a Catalunya per a comunicar, incidir i mobilitzar-se per a la defensa dels drets de les persones migrants en espais de frontera. Per tal d'assolir aquest objectiu, el projecte vol posar els fonaments per a generar un sistema de monitoratge i resposta social davant vulneracions de drets a Frontera Sud, mitjançant l'aplicació de la metodologia de Sistema d'Alerta i Resposta Primerenca (SARP) a Catalunya, des d'un enfocament de gènere i basat en els drets humans.

El propòsit del projecte és contribuir a millorar intervencions futures, enfortir les capacitats de totes les sòcies involucrades en el projecte i facilitar la participació i concertació entre tots els actors implicats.

Objectiu General: Promoure una ciutadana crítica i compromesa amb els drets humans de les persones migrants per construir una societat intercultural, solidària i igualitària que permeti l'assoliment dels Objectius de Desenvolupament Sostenible i donar resposta als reptes globals en les societats post-pandèmia a nivell europeu, espanyol i català.

Objectiu específic: Defensar els Drets Humans a la Frontera Sud en l'era post-Covid a través del desenvolupament d'un Sistema d'Alerta i Resposta Primerenca sobre vulneracions de drets humans amb EGiBDH col·legiat entre organitzacions de defensa dels drets humans (TdR) i col·lectius migrants (TdD) de Catalunya, Ceuta, Melilla, Murcia, Andalusia i Balears a través del reforç de les seves capacitats de monitoratge, comunicació, mobilització social i incidència político-jurídica per millorar la rendició de comptes dels TdOs a nivell català, estatal i europeu.

- **Resultat 1:** Enfortides les capacitats d'organitzacions de la societat civil de Catalunya i resta d'Estat espanyol (TdR) que treballen per la defensa dels Drets Humans a la Frontera Sud, en el monitoratge, comunicació i incidència política-social per la defensa i rendició de comptes sobre vulneracions de drets humans de les persones migrants amb un enfocament de gènere i drets humans, mentre es construeix una xarxa coordinadora de suport pel SARP Frontera.
- **Resultat 2:** Millorat l'anàlisi sistemàtic, per part de les organitzacions de defensa de drets humans (TdR), de les vulneracions de drets humans i les múltiples discriminacions exercides sobre les persones migrants (TdD) per la seva comprensió des d'una perspectiva interseccional i de gènere.
- **Resultat 3:** Reforçada la sensibilització i l'apoderament de la ciutadania de Catalunya, de l'Estat Espanyol i d'Europa sobre la situació de vulneració de drets en la frontera sud d'Espanya des d'un enfocament EGiBDH a través de la millora de la disponibilitat, l'accessibilitat i qualitat de la informació sobre les vulneracions dels drets humans per les persones migrants (TdR)
- **Resultat 4:** Millorats els mitjans i estratègies d'incidència política i jurídica per part dels TdR de Catalunya i sud d'Estat espanyol per la rendició de comptes dels TdO a nivell estatal i autonòmic per garantir l'exercici dels drets humans de les persones migrants en totes les seves dimensions.

Els objectius i resultats esperats del projecte es fonamenten en l'anàlisi de necessitats duta a terme al llarg de més de cinc anys de treball per part de les entitats agrupades en el monitoratge de vulneracions de drets humans en la Frontera Sud, i la detecció dels següents reptes específics, als quals aquest projecte vol fer front:

1. Dificultats per documentar i sistematitzar de forma segura les vulneracions de drets que es produeixen a la Frontera Sud a causa del desbordament de les organitzacions en terreny. Concretament, s'han detectat impediments per accedir als espais de detenció de dones en espais de frontera i als registres de col·lectius especialment vulnerables. Per aquest motiu, el projecte preveu enfortir les capacitats d'organitzacions de la societat civil de Catalunya i de la Frontera Sud en el monitoratge, comunicació i incidència política-social per la defensa i rendició de comptes sobre vulneracions de drets humans de les persones migrants amb un enfocament de gènere i drets humans (R1). També, a través de les accions previstes en el R2, es millorarà l'anàlisi sistemàtica de les vulneracions de drets humans i les múltiples discriminacions exercides sobre les persones migrants per la seva comprensió des d'una perspectiva interseccional i de gènere.

2. Dificultats per aconseguir un posicionament públic en mitjans de comunicació que permeti sostenir canvis i transformacions en les polítiques i pràctiques. En els últims anys, s'ha produït un augment exponencial del discurs d'odi respecte a les persones migrants, tant en l'àmbit discursiu polític, com mediàtic i social. Segons el Ministeri d'Interior, més d'un terç dels delictes d'odi que es van registrar l'any 2020 a l'Estat espanyol van ser per racisme o xenofòbia. A Catalunya, els delictes d'odi per racisme van augmentar un 71% respecte a l'any anterior. Una ciutadania crítica i una societat civil mobilitzada pel respecte dels drets humans és clau per fer front als discursos d'odi que legitimen i sostenen aquests delictes. Des d'una perspectiva de gènere, cal fer front a la visió masculinitzada de les migracions, la qual invisibilitza la realitat de les dones i altres identitats LGTBIQ+, i construeix un discurs de la dona migrant al voltant de la victimització que vulnerabilitza aquests col·lectius i la desposeeix d'agència i de veu pròpia. Així doncs, és fonamental donar espai i suport a les persones i col·lectius afectats per les vulneracions de drets en la identificació i comunicació de vulneracions. Per aquest motiu, el present projecte reforçarà la comunicació transformadora del teixit associatiu vers la sensibilització i l'apoderament de la ciutadania de Catalunya, de l'Estat Espanyol i d'Europa sobre la situació de vulneració de drets en la Frontera Sud des d'un enfocament EGIBDH (R3).
3. Dificultats per connectar el treball de les organitzacions de la Frontera Sud amb el dels col·lectius de suport a Catalunya i amb els espais de presa de decisions. Malgrat l'eficàcia del treball d'incidència jurídica i dels litigis estratègics liderats pel teixit associatiu (com es demostra en la paralització de les devolucions de menors a Marroc des de Ceuta l'estiu del 2021), són poques les organitzacions amb capacitat de fer aquest treball, i les poques capacitades estan desbordades pel nombre de casos. Per això el projecte preveu millorar els mitjans i estratègies d'incidència política i jurídica per part de les organitzacions de drets humans i col·lectius de Catalunya i sud d'Estat espanyol per la rendició de comptes de les institucions en l'àmbit estatal i autonòmic per tal garantir l'exercici del dret humà a la migració en totes les seves dimensions (R4).

SARP compta amb els següents punts forts i elements innovadors: (1) Transversalització de l'enfocament de gènere i drets humans així com el de justícia ambiental (2) Prova pilot per a la utilització de l'eina digital EyeWitness que permet el monitoratge, registre i difusió de casos de vulneracions de drets humans de manera segura i garantint la possibilitat d'utilitzar els materials audiovisuals en processos de rendició de comptes (3) Apropament i ús de les noves tecnologies com a eina per la transformació social i defensa dels drets de les persones migrants des d'una mirada europea (4) Apoderament de col·lectius més vulnerabilitats (5) Enfocament multiactor (institucions, societat civil, organitzacions i centres de recerca) i inclusió de la població juvenil com a actor clau en la transformació social (6) Actuació arreu de Catalunya (Girona, Barcelona, Tarragona i Lleida) amb la col·laboració d'entitats locals i col·lectius de titulars de drets arrelats al territori d'actuació (7) Creació de vincles i intercanvi de bones pràctiques entre les OSC catalanes i a la Frontera Sud amb l'àmbit Euromediterrani (8) Intervenció adaptada a la situació per COVID-19.

En relació amb els objectius generals del Pla Director 2019-2022 de l'ACCD, aquest projecte prioritza l'objectiu estratègic 2 "Desplegar els eixos temàtics de l'EpD" i com prioritat principal "Promoure una ciutadania crítica i compromesa en la defensa dels drets humans per a la construcció d'una societat més justa" i com prioritat secundària: "Promoure una ciutadania oberta, crítica i responsable en la construcció de societats interculturals basades en la justícia, la convivència i la inclusió social des de la mirada de la interculturalitat crítica(...)".

3. AGRUPACIÓ

El projecte objecte d'aquesta avaluació ha estat dissenyat implementat per NOVACT i IRÍDIA.

3.1. NOVACT

NOVACT és un Institut Internacional per a l'Acció Noviolenta que promou processos de transformació cap a societats basades en els drets humans, la justícia i la democràcia a la regió Euro-Mediterrània. Durant els més de 20 anys que ens hem dedicat a la recerca, la incidència i la cooperació internacional, NOVACT ha contribuït a generar ponts entre moviments socials, l'acadèmia i les institucions. Creada el 1999 amb el nom de NOVA - Centre per a la Innovació Social, va néixer impulsada per un grup d'antics objectors de consciència a l'exèrcit espanyol durant la dictadura franquista, que van crear l'associació per compartir la seva experiència en la transformació dels conflictes amb els pobles i persones que s'organitzaven enfront de la vulneració dels seus drets. Després de guanyar experiència donant suport a moviments de resistència civil no violenta, canvia el seu nom el 2016 per convertir-se en NOVACT un Institut interdisciplinari especialitzat en la promoció de l'acció no violenta.

3.2. IRÍDIA

Írdia és un centre de defensa dels drets humans que té com a objectiu i compromís principal elevar els estàndards de protecció dels drets humans, especialment pel que fa als drets civils i polític i amb relació a la violència institucional, el racisme i les migracions, la memòria històrica, la privació de llibertat, la defensa de l'espai de la societat civil i la transparència i rendició de comptes dels cossos policials.

Írdia treballa des d'una metodologia basada en la combinació de litigi estratègic, la intervenció psicosocial, la comunicació transformadora i la incidència política des d'un enfocament feminista interseccional per tal de promoure canvis en les polítiques públiques.

Un dels pilars de l'organització és el Servei d'Atenció i Denúncia davant situacions de Violència Institucional (SAIDAVI), mitjançant el qual s'ofereix un servei d'assessorament legal, acompanyament psicosocial i representació lletrada de manera gratuïta. L'enfocament és el del litigi estratègic, és a dir, generar canvis jurisprudencials o en les polítiques públiques a partir de casos concrets, alhora que es busca una reparació per a la persona afectada. El servei atén casos de violència institucional que poden succeir a l'espai públic, en context de protesta, o en situacions de privació de llibertat (comissaries, CIEs o centres penitenciaris). El projecte i l'estratègia d'Írdia té una clara voluntat de transformació social, que busca generar canvis reals en la societat i un impacte en les polítiques públiques.

4. OBJECTIUS, ÚS, ABAST I LIMITACIONS DE L'AVALUACIÓ

4.1. Objectius de l'avaluació

L'avaluació mixta posa el focus en la creació i activació del sistema de monitoratge i sistematització de vulneracions de drets a la Frontera Sud recollida, principalment, al Resultat 2 del projecte (R2: millorat l'anàlisi sistemàtic, per part de les organitzacions de defensa de drets humans (TdR), de les vulneracions de drets humans i les múltiples discriminacions exercides sobre les persones migrants (TdD) per la seva comprensió des d'una perspectiva interseccional i de gènere).

S'espera que l'equip avaluador analitzi en profunditat i extregui conclusions i recomanacions de

millora concretes amb relació a l'assoliment de resultat, el desplegament de les actuacions vinculades i l'acompliment del resultat específic que hi està relacionat.

Els objectius concrets d'avaluació són:

- Valorar el nivell d'acompliment, descriure la composició i l'estat i avaluar l'eficàcia i eficiència del treball en xarxa relatiu a A.2.1.: Creació i activació d'un sistema de monitoratge i sistematització de vulneracions de drets a Frontera Sud.
- Descriure, avaluar en abast i eficiència i oferir recomanacions de millora pel que fa a A2.1.1.: Desenvolupament infraestructura de monitoratge i informació del Sistema d'Alerta i Resposta Primerenca.
- Valorar la idoneïtat de les estratègies de comunicació i coordinació entre entitats que treballen en xarxa en el monitoratge de drets humans a la Frontera Sud, amb relació a A2.1.2.: Creació de l'estructura d'intercanvi i l'obertura dels canals de comunicació entre les entitats.
- Valorar la pertinença, metodologia i impacte d'A.2.3. Elaboració d'un informe anual sobre la situació de vulneració de drets humans en la frontera sud-occidental d'Europa.

L'avaluació tindrà una perspectiva d'EGBDH, i durant tot el procés es prestarà atenció als principis de protecció, privacitat, inclusió, participació i relacions d'igualtat de poder.

4.2. Propòsit d'ús i usuaris/es de l'avaluació:

L'avaluació s'utilitzarà principalment com un mecanisme per consolidar i identificar aprenentatges per la millora d'intervencions futures. A més la avaluació servirà com a mecanisme per la rendició de comptes.

Usuaris/es de l'avaluació: Principalment IRIDIA i NOVACT, les organitzacions participants i altres actors/es involucrades en el projecte (acadèmics/ques, investigadors/es) (Les organitzacions de la societat civil que treballen per la defensa dels drets de les persones migrants de Catalunya i sud de l'Estat espanyol formades) en el projecte i la ACCD.

4.3. Abast:

Temporal: L'avaluació cobrirà la execució global del projecte de 18 mesos (del 1 de febrer de 2022 al 31 de juliol de 2023).

Geogràfic: Catalunya i les ciutats autònomes de Catalunya, Ceuta, Melilla, Murcia i Andalusia.

4.4. Limitacions:

A continuació es presenten algunes claus que poden interferir en el desenvolupament de l'avaluació:

- Accés a alguns actors que han participat en el projecte. La naturalesa inestable i canviant de la Frontera Sud, que faci probable que una part dels qui hagin participat en el projecte no continuïn quan comenci l'avaluació.
- El projecte compta amb diverses localitzacions en un ampli marc geogràfic, que va des de Catalunya

a les ciutats autònomes de Catalunya, Ceuta, Melilla, Murcia i Andalusia. En el cas en què no sigui possible generar espais presencials, s'implementaran mecanismes i estratègies per a aconseguir els objectius proposats de manera virtual.

5. METODOLOGIA

L'avaluació es basarà en els criteris CAD de l'OCDE i als propis criteris d'avaluació de la ACCD, amb una dimensió que inclogui no sols què sinó el com. La avaluació inclourà una **metodologia mixta**, amb un important component qualitatiu, i una perspectiva participativa.

L'equip avaluador es compondrà d'almenys una persona externa (avaluadora líder) i almenys dos persones internes (avaluadores, una de cada organització). La persona líder dissenyarà una proposta metodològica dins del marc dels TdR, amb la contribució de les persones avaluadores internes.

5.1. Criteris i qüestions d'avaluació

L'avaluació inclou els següents criteris, que es consideren imprescindibles i de major rellevància sobre la base dels propòsits i l'abast establert per a aquesta avaluació. Igualment, s'inclouen a continuació una sèrie de preguntes tipus que tracten d'orientar que es vol respondre amb l'avaluació, però aquesta no és una llista exhaustiva – la qual serà definida sobre la base de la proposta de la persona o equip avaluador.

- Transformació/Eficàcia: *La intervenció està aconseguint els seus objectius en pro de la igualtat de gènere i/o els Drets Humans? Eficiència: S'estan utilitzant adequadament els recursos?*
- Participació:
- Impacte: *Quins canvis s'han assolit, que no s'haguessin assolit en absència de la intervenció?*
- Sostenibilitat: *Es mantindran en el temps els beneficis?*

Pertinència: La mesura en què els objectius i el disseny d'intervenció responen a les necessitats, i prioritats dels titulars de drets, les organitzacions que defensen els drets humans de les persones migrants, i continuen fent-ho si les circumstàncies canvien. Incloem el criteri de Participació com a un sub criteri de pertinència, entenent que la participació activa de dels actors i actrius del projecte incideixen directament en el criteri de pertinència

- *La intervenció està donant resposta als problemes identificats? (S'ha sabut donar resposta als problemes de cohesió social identificat entre els actors i actrius del projecte des d'un EGBDH?*
- *S'han correspost les prioritats de la intervenció amb aquelles dels actors i actrius implicades?*
- *Han canviat les prioritats dels actors i actrius implicades al llarg del projecte? En cas afirmatiu, com s'ha adaptat la intervenció a aquests canvis?*

(Sub criteri) Participació: fonamental per a establir si la intervenció ha promogut la participació activa dels i les actrius involucrades en la intervenció.

- *S'ha promogut la participació activa i conscient dels titulars de drets i col·lectius protagonistes de la intervenció? (en el disseny, adaptacions i posada en marxa de eines de la intervenció) ?*
- *Com ha estat el procés? S'han identificat diferències en funció dels diferents perfils?*

Coherència: compatibilitat d'aquesta intervenció amb altres similars a la regió geogràfica, sector o entitat.

- *Es complementa/coordina la intervenció amb altres estratègies, mecanismes o programes de reforç de capacitats de la societat civil aplicats en el mateix territori, sector o població objectiu ja sigui a nivell local, nacional o internacional? S'han aprofitat possibles sinergies que es puguin*

establir amb aquestes estratègies o programes?

- S'han identificat altres eines (existents o en desenvolupament) que fomentin la cohesió social des d'un EGBDH?

Eficàcia: La mesura en què la intervenció ha aconseguit, o s'espera que assoleixi, els seus objectius i els seus resultats, inclosos els resultats diferencials entre grups..

- *La intervenció està aconseguint els seus objectius en pro de la igualtat de gènere i/o els Drets Humans?*
- Com i en quina mesura s'han enfortit les capacitats de la societat civil en la defensa dels drets humans i l'equitat de gènere? S'identifiquen diferències en els canvis observats segons el perfil de l'actor o actriu implicada?
- Quins imprevistos s'han identificat al llarg del procés i com s'han afrontat i potencialment resolt?

A més dels esmentats criteris que es prioritzen com especialment rellevants, tindran cabuda altres criteris que puguin ser proposats per la persona o l'equip avaluador. En particular, es consideren que criteris com a impacte o sostenibilitat tenen un alt interès per a uns certs elements de la intervenció. Especialment unes certes activitats i mecanismes establerts en la temàtica de reforç de capacitat d'acció de la societat civil, partenariats estratègics i eines de cohesió social.

Impacte (potencial): Quins canvis s'han assolit, que no s'haguessin assolit en absència de la intervenció?

Sostenibilitat: En quina mesura els col·lectius participants s'han apropiat dels diferents mecanismes i eines desenvolupats pel projecte? Es mantindran en el temps els beneficis?

5.2. Fonts d'informació disponibles per a l'avaluació i orientacions metodològiques

Per a permetre a l'equip avaluador ajustar la seva proposta metodològica al context de l'avaluació i a la disponibilitat d'informació s'inclouen aquí dues llistes: el llistat de documents de referència disponibles que poden resultar d'interès per a l'avaluació, i el llistat d'agents implicats en el projecte, especificant de quina manera podrien implicar-se en l'avaluació.

Llistat de documents de referència:

- Marc lògic de la intervenció;
- Actes de reunions de coordinació de sòcies;
- Informes tècnics d'activitats;
- Informes de la situació de drets humans a la Frontera Sud;
- Eines de sistematització de col·lecta i denúncia de vulneracions de drets humans;
- Mòduls, programes i llistes de presència de les formacions implementades;
- Material d'incidència i de visibilització del projecte.
- Informes d'altres associacions i organismes, així com articles de premsa que retraten la situació del país i la seva evolució respecte a temes que han pogut influir en la implementació del projecte.

Llistat d'agents implicats i implicades:

- Sòcies implementadores de projecte (equips tècnics i personalitats estratègiques), amb un extens coneixement transversal de la intervenció i disponibles per a col·laborar en l'avaluació;
- Titulars de drets consultats/des en els diagnòstics participatius;
- Titulars de responsabilitat participants del sistema de monitoratge;
- Titulars de responsabilitat i d'obligació assistents al seminari de presentació de les

- recomanacions dels informes, sent accessibles algunes de les persones assistents via telemàtica;
- Expertes dels diagnòstics participatius i redactores dels informes, disponibles per a consulta;

Respecte a la recollida i l'anàlisi de la informació, es demana:

- Garantir la participació dels diferents titulars implicats i implicades de manera directa i/o indirecta en el projecte, sempre que sigui possible;
- Respectar el dret de les persones a proporcionar informació i assegurar el seu anonimat i confidencialitat en tot el procés de recollida d'informació;
- Respectar el context sociocultural i institucional;
- Assegurar poder demostrar la veracitat de la informació.

5.3. Fases:

S'estima que la durada de l'avaluació serà de vuit (8) setmanes, des del 1 d'octubre fins al 31 de novembre de 2023.

Es pre-identifiquen les següents fases per al procés d'avaluació, incloent-hi estimacions de durada i de potencial suport logístic que es precisi. Per descomptat, els detalls es delimitaran sobre la base de la proposta de la persona o equip avaluador:

1. Planificació i preparació del procés d'avaluació.

- Tasques: definició de les característiques de l'avaluació i elaboració d'estudi de gabinet i informe de concreció de la metodologia i establiment dels criteris i preguntes d'avaluació.
- Durada: 2 setmanes.
- Suport logístic: disponibilitat de l'equip tècnic i sòcies de projecte per a realització de 2 reunions per a resolució de dubtes i suport tècnic; facilitació de tota la documentació disponible; traducció de documents si fes falta.
- Lliurable: Pla d'acció de l'avaluació

2. Recollida i anàlisi de la informació.

- Tasques: anàlisi documental, treball de camp, anàlisi de resultats i elaboració de l'informe d'avaluació preliminar.
- Durada: 3 setmanes.
- Suport logístic: disponibilitat de l'equip tècnic i sòcies de projecte per a realització de 5 reunions de seguiment per a resolució de dubtes i suport tècnic; coordinació amb totes les parts implicades en el projecte que s'identifiquen com a accessibles o disponibles.
- Lliurable: presentació de resultats preliminars

3. Elaboració de l'informe final.

- Tasques: Elaboració de l'informe d'avaluació final, que inclou les conclusions i recomanacions pertinents.
- Durada: 2 setmanes.
- Suport logístic: disponibilitat de l'equip tècnic i sòcies de projecte per a realització de 2 reunions de seguiment per a resolució de dubtes i suport tècnic.
- Lliurable: informe final

4. Difusió i comunicació dels resultats.

- Tasques: Difusió i comunicació dels resultats i l'informe d'avaluació.
- Durada: 1 setmana.

- Suport logístic: suport en la difusió a través dels mitjans i canals de les sòcies de projecte.

5.4. Gestió del procés de l'avaluació mixta

S'establirà un comitè de seguiment de l'avaluació, format per representants de l'agrupació i l'equip avaluador. L'equip de l'agrupació com a funcions: (1) supervisar el procés d'avaluació, (2) prendre les decisions més rellevants, (3) revisar i validar/aprovar els documents i informes que es vagin generant per a assegurar que la avaluació respon a les necessitats, interessos i demandes d'informació sobre la intervenció, determinades en aquests Termes de referència i en la fase de estudi de gabinet. El comitè inclourà en la mesura del possible a actors clau del projecte.

A més les organitzacions implementadores fixaran un punt focal que s'encarregarà de proveir la informació, posar en contacte al equip avaluador amb els diferents actors i actrius identificades en aquests TdR.

5.5. Perfil de l'equip avaluador

La persona líder del equip d'avaluació estarà format per un expert o experta, qui serà responsable de gestionar i liderar l'avaluació així com confeccionar els diferents lliurables d'aquesta avaluació, amb els següents perfils i qualificacions:

- Comprovada capacitat tècnica i experiència d'almenys 3 anys en la realització de treballs anteriors similars a aquest, especialment en drets humans i el EGBDH.
- Gran coneixement i maneig (demostrable) de metodologies d'avaluació i recerca social.
- Familiaritat amb diferents metodologies d'avaluació i els altres factors relacionats amb avaluacions a nivell d'incidència / opinió pública
- Coneixement del context de la zona d'intervenció del projecte.
- Capacitat d'anàlisi per a identificar els punts forts i àrees de millora, així com els aspectes crítics de la realitat analitzada i la intervenció del projecte basat en un enfocament de drets.
- Coneixements i sensibilitat sobre enfocaments de gènere i enfocament de drets en els projectes de desenvolupament.

Un membre de l'associació IRIDIA i un membre de l'associació Novact, que donaran suport al/ la avaluador/a líder, en els diferents processos, incloent el desenvolupament de la metodologia, eines de recollida, recollida de dades i la seva anàlisi. Els perfils de l'equip d'avaluació interna són:

- Familiaritat amb el desenvolupament i aplicació diferents metodologies d'avaluació.
- Capacitat d'anàlisi per a identificar els punts forts i àrees de millora, així com els aspectes crítics de la realitat analitzada i la intervenció del projecte basat en un enfocament de drets.
- Coneixements i sensibilitat sobre enfocaments de gènere i enfocament de drets en els projectes de desenvolupament.
- Coneixement en profunditat sobre el projecte, la seva implementació i la temàtica treballada.

La composició de l'equip ha de ser equilibrada per a permetre una cobertura completa dels diferents aspectes de l'avaluació de projectes, tal com es defineix en aquests termes de referència, incloses les qüestions transversals (equitat de gènere, drets humans, societat civil i bona governança). Es requereix igualment que l'equip mostri sensibilitat a l'ús sostenible de recursos en un context mundial de canvi climàtic i degradació del medi ambient, i en un àmbit regional especialment vulnerable a aquesta situació (es fomentarà l'ús de comunicacions telemàtiques per evitar desplaçaments i, en els casos en què no sigui possible, l'ús de transports col·lectius, etc.).

La descripció de tasques de cada membre del equip es revisarà i definirà al pla d'acció de l'avaluació.

5.6. Principis de l'avaluació

- *Anonimat i confidencialitat:* L'avaluació ha de respectar el dret de les persones a proporcionar informació assegurant el seu anonimat i confidencialitat.
- *Responsabilitat:* Qualsevol desacord o diferència d'opinió que pogués sorgir entre els membres de l'equip o entre aquests i els responsables de la intervenció, en relació amb les conclusions i/o recomanacions, ha de ser esmentada en l'informe. Qualsevol afirmació ha de ser sostinguda per l'equip o deixar constància del desacord sobre ella.
- *Integritat:* L'equip avaluador tindrà la responsabilitat de posar de manifest qüestions no esmentades específicament en els Termes de Referència si això fos necessari per a obtenir una anàlisi més completa de la intervenció.
- *Independència:* Al tractar-se d'una avaluació mixta, el equip intern d'avaluació pertany a les organitzacions avaluades. La independència es garanteix amb que la persona cap de l'avaluació és externa.
- *Respecte:* L'equip avaluador haurà de comprendre i respectar el context local i la realitat sociocultural i institucional en cada territori.
- *Imparcialitat:* L'equip avaluador haurà de desenvolupar el treball d'avaluació de manera objectiva i rigorosa, així com evitar prejudicis i comprovar la certesa dels supòsits preestablerts.
- *Convalidació de la informació:* Correspon a l'equip avaluador garantir la veracitat de la informació recopilada per a l'elaboració dels informes, i en última instància serà responsable de la informació presentada en l'Informe d'avaluació
- *Incidències:* En el supòsit de l'aparició de problemes durant la realització del treball de camp o en qualsevol altra fase de l'avaluació, aquests hauran de ser comunicats immediatament a l'entitat executora de la subvenció i aquesta, si ho considera necessari, li ho comunicarà a l'ACCD. Si no és així, l'existència d'aquests problemes en cap cas podrà ser utilitzada per a justificar la no obtenció dels resultats establerts per l'entitat en els presents Termes de Referència.
- *Règim sancionador:* En cas de retard en el lliurament dels informes o en el supòsit en què la qualitat dels informes lliurats sigui manifestament inferior als pactes, seran aplicables les penalitzacions i arbitratges establerts per l'entitat contractant conforme al contracte privat establert amb la persona avaluadora extern.

6. PRODUCTES ESPERATS

Els productes esperats inclouran:

- Un pla d'acció de l'avaluació: conté una descripció de la metodologia d'avaluació, detalla les tècniques de recollida d'informació que s'empraran, els mètodes d'anàlisi de la informació, qui seran les personis informants, les preguntes d'avaluació a les quals es buscarà donar resposta, els indicadors d'avaluació quan escaigui, i el pla de treball. Addicionalment, ha d'incloure una matriu d'avaluació que relacioni tots aquests aspectes. Tasques de cada un dels membres de l'equip d'avaluació.
- Primer esborrany: una presentació de les troballes inicials de l'avaluació, per a discussió amb el Comitè de Seguiment.
- Segon esborrany en el qual s'inclouen les aportacions realitzades al primer esborrany.
- Un informe complet de l'avaluació final, amb recomanacions, de màxim 30 pàgines¹. Ha de

---

¹ Aquesta limitació no inclou els annexes

contenir com a mínim aquests apartats):

1. Portada on s'indica clarament: títol de l'avaluació, data en què es va finalitzar l'informe d'avaluació, nom i logotip de l'equip avaluador (si està disponible), logotip de l'entitat, i reconeixement del suport dels donants.
  2. Taula de continguts
  3. Llista d'abreviatures
  4. Resum executiu que es pot utilitzar com a document independent
  5. Introducció, indicant el propòsit, l'abast de l'avaluació i les preguntes d'avaluació que es respondran
  6. La intervenció i el context
  7. Metodologia, especificant les limitacions
  8. Presentació i anàlisi dels resultats
  9. Conclusions
  10. Aprenentatges i recomanacions
- Un resum executiu, de màxim 6 pàgines.
  - Un pla d'acció per a la implementació de les recomanacions realitzades (Pla de recomanacions)

7. PLA DE COMUNICACIÓ I DIFUSIÓ DELS RESULTATS

Tot dret d'autor recau sobre l'entitat contractant de l'avaluació. La divulgació de la informació recopilada i de l'Informe final és prerrogativa de l'entitat executora de la subvenció i contractant de l'avaluació. No obstant això, l'ACCD es reserva el dret de reproduir, distribuir o comunicar públicament l'informe d'avaluació sense necessitat d'acord previ amb aquesta entitat, quan així ho requereixi el correcte desenvolupament de procediments administratius i ho farà amb prèvia autorització d'aquesta, quan es requereixi per una altra mena de motius.

NOVACT i IRÍDIA donaran a conèixer els resultats de l'avaluació a nivell intern en un espai de revisió estratègica i operativa. En aquest espai es realitzarà el lliurament de les conclusions, i s'estudiaran les recomanacions de millora, amb el qual es definirà un pla de treball en el qual incorporar aquestes recomanacions i consensuar nous objectius de millora.

NOVACT i IRÍDIA donaran a conèixer els resultats de l'avaluació a les organitzacions, comunitats i persones defensores de drets humans implicades en el procés d'avaluació. S'estableix una jornada per al lliurament dels resultats, en la qual compartir el resum executiu i recollir les seves devolucions.

8. CALENDARI D'AVALUACIÓ

S'estableix la data d'inici i finalització de l'avaluació, el calendari de lliurament de productes, lliurament informe final, i les activitats devolució de resultats, en:

Fases de l'avaluació	Dates	Responsable
Preparació i validació dels TdR	Maig-Juny 2023	NOVACT/IRIDIA/ACCD
Recepció de propostes	Juny - Setembre 2023	NOVACT
Estudi, selecció propostes i entrevistes i procés de contractació	18 al 30 Setembre 2023	NOVACT/IRIDIA
Planificació i preparació del procés d'avaluació.	1 al 15 d'octubre	Equip d'avaluació

Recollida i anàlisi de la informació.	15 al 31 d'octubre	Equip d'avaluació
Primer esborrany d'informe presentat a comitè de seguiment, i discussió de primeres conclusions	31 d'octubre	NOVACT/IRIDIA Equip d'avaluació
Segon esborrany d'informe presentat a comitè de seguiment, i discussió de conclusions i recomanacions	15 de novembre	NOVACT/IRIDIA Equip d'avaluació
Lliurament d'informe final	30 de novembre	Equip d'avaluació
Difusió i comunicació dels resultats.	Desembre 2023	NOVACT/IRIDIA

En cas que les condicions externes impedissin la realització d'activitats pròpies de l'avaluació i que afectessin el calendari del treball de camp, l'equip avaluador treballarà amb el Comitè de seguiment per a avaluar i prioritzar les solucions pertinents que garanteixin la consecució dels objectius d'aquest treball.

9. PRESSUPOST I PLA DE PAGAMENTS

El cost màxim estipulat per a l'avaluació és de 5.250 € IVA inclòs.

Les propostes hauran d'incloure, a més de la proposta tècnica, una proposta de pressupost detallat, d'acord amb la metodologia proposada i els objectius, resultats i productes esperats. Aquest pressupost haurà de considerar totes les despeses necessàries per a fer la avaluació (transport, alimentació i altres despeses) de la persona líder de la avaluació.

El **pla de pagaments** proposat és el següent (es pot negociar amb l'equip o la persona seleccionada):

- 2.500 € en el moment de la validació del Pla d'acció de l'avaluació (en finalitzar la fase d'ajust de la proposta segons el cronograma de l'apartat 9.)
- 1.125 € al lliurament del primer esborrany de l'informe
- 1.625 € després del lliurament de l'informe final validat (incloent el resum executiu) i al pla de recomanacions.

10. PROCÉS DE SELECCIÓ DE LA PERSONA AVALUADORA O EQUIP D'AVALUACIÓ I EXPECTATIVES PER A LA PROPOSTA D'AVALUACIÓ

La data límit per a la presentació d'ofertes és el 29 de setembre de 2023 abans de les 20.00. Els licitadors i les licitadores hauran d'enviar l'expedient de sol·licitud per correu electrònic a thais@novact.org. L'expedient de sol·licitud ha d'incloure, com a mínim, una còpia dels següents documents:

- Nota metodològica sobre com es durà a terme l'avaluació (màxim 2 pàgines).
- CV amb indicació dels treballs anteriors realitzats en el mateix àmbit o regió.
- Almenys, 3 contactes de referència de treballs anteriors.

S'avaluarà positivament si s'adjunten treballs passats que guardin relació amb alguns dels criteris establerts en aquest apartat (especificant al fet que criteri o criteris fa referència).

Si us plau, escrigui la següent referència en l'assumpte del correu electrònic: "SARP: Avaluació final".

Si té alguna pregunta sobre aquesta convocatòria de serveis, posi's en contacte amb thais@novact.org. El correu electrònic serà l'únic canal de comunicació amb els sol·licitants.

Els criteris que es tindran en compte per a seleccionar l'oferta guanyadora són:

- Metodologia proposada (60%)
- Experiència del licitador o licitadora (40%) sobre la base dels criteris establerts en la secció 5.5.

Es comunicarà la resolució a les persones / equips no seleccionats.